

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ
УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я, ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І ТУРИЗМУ

КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ

ОСНОВНІ ВИМОГИ ЩОДО ВИКОНАННЯ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ФАХІВЦЯ
(МАГІСТРА)

Методичні рекомендації
для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальність: 227 Фізична терапія, ерготерапія

Київ – 2020

Ковельська АВ, Лазарева ОБ, Баннікова РО, Шевчук ЮВ, Грін ВС. Основні вимоги щодо виконання кваліфікаційної роботи фахівця (магістра): метод. рекомендації для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Київ: НУФВСУ; 2020. 45 с.

Укладачі:

Ковельська Антоніна Василівна, кандидат біологічних наук, доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії;

Лазарева Олена Борисівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри фізичної терапії та ерготерапії;

Баннікова Римма Олексіївна, кандидат медичних наук, доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії;

Шевчук Юлія Володимирівна, викладач кафедри фізичної терапії та ерготерапії;

Грін Вікторія Сергіївна, викладач кафедри фізичної терапії та ерготерапії.

Рецензент:

Андрєєва Олена Валеріївна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації.

В методичних матеріалах узагальнено вимоги до науково-дослідної роботи студентів у вищому навчальному закладі, подаються рекомендації з методології написання кваліфікаційної роботи магістрів, що ґрунтуються на державних стандартах та вимогах до дисертаційних досліджень.

Видання рекомендовано для студентів, які навчаються за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія, а також аспірантів, здобувачів наукових ступенів, викладачів та науковців.

Затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії (протокол № 8 від 12 лютого 2020 р.) та рекомендовано вченою радою факультету здоров'я, фізичного виховання та туризму НУФВСУ (протокол № 6 від 14 лютого 2020 р.)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	5
2 ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ Й ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	8
2.1 Загальні положення.....	8
2.2 Структура кваліфікаційної роботи магістра.....	8
3 ВИМОГИ ДО СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ РОБОТИ.....	9
3.1 Титульний аркуш.....	9
3.2 Зміст.....	9
3.3 Перелік умовних позначень.....	10
3.4 Основна частина.....	10
3.4.1 Вступ.....	11
3.4.2 Розділи кваліфікаційної роботи (змістова частина).....	14
3.4.3 Висновки.....	16
3.5 Список використаних джерел.....	17
3.6 Додатки (за необхідності).....	18
4 ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	19
4.1 Загальні вимоги.....	19
4.2 Нумерація.....	20
4.3 Рисунки.....	20
4.4 Таблиці.....	21
4.5 Примітки.....	21
4.6 Загальні правила цитування та посилання на використані джерела.....	22
4.7 Список використаних джерел.....	23
4.8 Додатки.....	25
ДОДАТКИ.....	26

ВСТУП

У сучасних умовах швидкого розвитку та збільшення значущості інформаційних технологій у різних галузях людської діяльності важливе значення має підготовка навчальними закладами кваліфікованих спеціалістів, що мають високу професійну та теоретичну підготовку. Рівень науково-дослідної діяльності у вищій школі, розвиток навичок самостійного творчого мислення у студентів є важливими факторами, що впливають на підвищення якості підготовки спеціалістів, які, в свою чергу, в майбутньому будуть здатні самостійно вирішувати серйозні наукові завдання, вміло користуватись новими підходами теоретичних та емпіричних знань, оцінюючи їх перспективність та практичну значимість. У зв'язку з цим при навчанні у вищій школі значно зростає потреба ефективної підготовки студентів до самостійної, творчої, дослідницької діяльності, яка забезпечує не тільки успішне оволодіння навчальним матеріалом, але і навичками науково-дослідницької та творчої діяльності.

Одним з напрямків науково-дослідної роботи, що здійснюється в межах навчально-виховного процесу, є написання та підготовка кваліфікаційної роботи магістра, яка є важливим видом самостійної наукової роботи студентів. Мета даного розділу навчального плану полягає в тому, щоб виробити у студентів стійку зацікавленість до здобуття теоретичних знань, умінь, навичок, що дозволять критично оцінювати наукову інформацію при організації науково-доказової та/або практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії, раціонально і ефективно використовувати світовий науковий досвід для вирішення клінічних, наукових та освітніх завдань у своїй професійній галузі, а також досягнути передбачених результатів навчання.

У даних методичних рекомендаціях висвітлюються основні вимоги до написання та оформлення кваліфікаційної роботи магістрів. Методичні рекомендації розроблено згідно з «Вимогами до оформлення дисертації» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>), ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання» (наказ національного органу стандартизації України ДП «УкрНДНЦ» від 22.06.2015 №61, чинний з 01.07.2017 р. <http://www.uin-tei.kiev.ua/news/dstu-30082015-informaciya-ta-dokumentaciya-zvity-u-sferi-nauky-i-tehniky-struktura-ta-pravyla>) та ДСТУ 3582-2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила» (наказ Мінекономрозвитку України від 22.08.2013 №1010, чинний від 01.01.2014 р. http://csm.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3678%3A-2013-&catid=125%3A2016-10-17-07-47-05&Itemid=89&lang=uk).

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Згідно з навчальним планом другого (магістерського) рівня вищої освіти передбачено виконання студентом кваліфікаційної роботи, яка є кінцевим результатом індивідуальної діяльності студента, що виконується під керівництвом наукових керівників.

Кваліфікаційна робота – це комплексна, самостійно виконана науково-дослідна робота студента, головною метою якої є всебічний аналіз і наукове дослідження питань теоретичного та (або) практичного характеру з обраної теми за профілем підготовки.

Кваліфікаційна робота є основним документом, на підставі захисту якого та успішного складання комплексного екзамену з профільної спеціалізованої освітньо-професійної програми Екзаменаційна комісія (ЕК) приймає рішення про Атестацію здобувачів вищої освіти.

Згідно з рішенням ЕК університет присуджує особі, яка успішно виконала освітню програму на другому (магістерському) рівні вищої освіти, ступінь магістра з фізичної терапії, ерготерапії та присвоює кваліфікацію «Фізичний терапевт» або «Ерготерапевт».

Метою кваліфікаційної роботи є:

- систематизація, поглиблення і закріплення теоретичних і практичних знань зі спеціальності;
- вироблення вмінь і навичок застосовувати набуті знання при розв'язанні конкретних завдань;
- формування розуміння існуючих у фізичній терапії науково-практичних проблем і набуття вміння їх розв'язувати;
- оволодіння методикою наукового дослідження при вирішенні проблемних питань, які досліджуються у кваліфікаційній роботі, узагальнення та логічний виклад матеріалу;
- розвиток вміння студента самостійно вивчати й узагальнювати наукові джерела, правильно їх застосовувати на практиці.

Студент має продемонструвати:

- навички роботи з науковою літературою, вміння зіставляти й оцінювати отриману інформацію, проводити порівняльний аналіз;
- вміння відокремлювати проблемні питання і ставити завдання, розв'язування яких допоможе вирішити ці питання;
- вміння планувати й організовувати своє наукове дослідження;
- навички використання сучасних методів для проведення дослідження й отримання достовірних результатів;
- вміння інтерпретувати отримані результати досліджень, аргументувати і відстоювати свою думку з даного питання;
- вміння обґрунтовувати власні висновки і рекомендації;
- вміння чітко і грамотно викладати свої думки на письмі;

- вміння публічно представити та захистити результати своєї діяльності.

Вибір теми дослідження. Список тем кваліфікаційних робіт відповідно до навчального і робочого навчального планів спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапії» затверджується на засіданні кафедри. Тематика щорічно переглядається та оновлюється.

Студентові надається право самостійно обрати тему кваліфікаційної роботи згідно з тематикою, що затверджена кафедрою. Студент за погодженням із керівником може запропонувати власну тему дослідження за умови відповідного обґрунтування доцільності її розробки (відповідно до попередньої власної науково-дослідницької роботи, до місця роботи, можливостей отримання потрібної інформації на об'єкті дослідження тощо).

При обранні теми основними критеріями повинні бути актуальність, новизна і перспективність; наявність теоретичної бази, власний потенціал студента (теоретичні знання та практичні навички, які дозволять провести повноцінне дослідження з обраної теми).

Подальші зміни теми кваліфікаційної роботи можливі лише з дозволу завідувача кафедри та згоди наукового керівника при достатньому обґрунтуванні необхідності таких змін.

Наукове керівництво. Кваліфікаційна робота виконується під керівництвом наукового керівника, який надає науково-методичну допомогу при виконанні та написанні самостійної роботи студента, зокрема:

- проводить індивідуальне консультування студента;
- допомагає йому скласти план роботи, завдання на виконання роботи;
- контролює дотримання графіку виконання роботи;
- рецензує частини роботи і завершений рукопис;
- готує студента до захисту.

Наукового керівника кваліфікаційної роботи призначається та затверджується на засіданні кафедри.

Контроль за процесом підготовки й захисту кваліфікаційних робіт здійснює завідувач кафедри та деканат факультету.

Календарний план виконання кваліфікаційної роботи. Після вибору теми кваліфікаційної роботи складається індивідуальний план виконання даної роботи студента, до якого додається календарний план виконання роботи. В календарному плані вказуються основні етапи дослідження, терміни їх виконання та вносяться керівником відповідні відмітки (див. додаток А, Б).

УВАГА! Студент несе повну відповідальність за наукову самостійність і достовірність результатів здійсненого ним дослідження.

ВАЖЛИВО! Студент обов'язково повинен представити отриманні результати свого дослідження у вигляді публікації тез доповідей наукових чи науково-практичних конференцій або у вигляді статті.

Підписаний науковим керівником роботи індивідуальний план виконання кваліфікаційної роботи студентом і наявність кваліфікаційної роботи є основою для прийняття роботи до захисту.

Захист кваліфікаційної роботи проводиться відповідно до графіка навчального процесу на поточний навчальний рік та розкладу роботи ЕК, затвердженим першим проректором з науково-методичної роботи, на відкритому засіданні ЕК за участю не менше половини її складу при обов'язковій присутності голови ЕК і регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у НУФВСУ» та «Положенням про екзаменаційну комісію Національного університету фізичного виховання і спорту України»

Список необхідних документів до захисту кваліфікаційної роботи:

- індивідуальний план виконання кваліфікаційної роботи студентом (підписаний науковим керівником роботи);
- кваліфікаційна робота (в м'якій палітурці, та в електронній формі);
- висновок кафедри про допуск роботи до захисту (заключення про перевірку роботи на плагіат за підписом секретарю та завідувача кафедри);
- тези доповідей наукових чи науково-практичних конференцій або статтю (копія тез зі вказаними сторінками, що опубліковані у матеріалах відповідних конференцій);
- характеристика на здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти (за підписом завідувача кафедри та декана факультету);
- рецензія на кваліфікаційну роботу здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти (надається фахівцем з тематики роботи, який не є співробітником структурного підрозділу (кафедри, лабораторії, відділу), у якому виконувалась дана випускна кваліфікаційна робота.

УВАГА! Всі необхідні документи до захисту кваліфікаційної роботи мають бути подані у деканат факультету **не пізніше як за місяць** до встановленої дати офіційного захисту.

2 ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ Й ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1 Загальні положення

Тематика роботи повинна бути актуальною і відповідати спеціальності та суті дослідженої проблеми. Назва роботи має бути конкретною, стислою, вказувати на предмет і мету дослідження.

Кваліфікаційна робота має ґрунтуватися на глибокому вивченні наукової літератури за напрямом спеціалізації і містити докладну розробку конкретного завдання, пов'язаного з актуальними проблемами і тенденціями у фізичній терапії.

При використанні в роботі теоретичних положень або окремих результатів інших авторів, нормативних матеріалів тощо, студент повинен обов'язково посилатися на відповідні джерела.

Кваліфікаційна робота має розкривати заявлену тему, бути логічно побудованою, цілісною і грамотною.

Випускна кваліфікаційна робота фахівця (магістра) готується державною мовою у вигляді спеціально підготовленої наукової праці на правах рукопису в м'якій палітурці, та в електронній формі.

2.2 Структура кваліфікаційної роботи магістра

Основні структурні елементи роботи:

Титульний аркуш;

ЗМІСТ;

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ (за необхідності);

ВСТУП;

РОЗДІЛ 1 НАЗВА (розгляд основних етапів наукової думки за розв'язуваною проблемою (завданням));

РОЗДІЛ 2 МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ;

РОЗДІЛ 3 РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ;

ВИСНОВКИ;

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ;

ДОДАТКИ (за необхідності).

Основна частина:

ВАЖЛИВО! Кожен з цих елементів роботи, а також розділи основної частини та додатки мають починатися з нової сторінки.

3 ВИМОГИ ДО СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ РОБОТИ

3.1 Титульний аркуш

Титульний аркуш – перша сторінка роботи, що оформлюється за встановленою формою.

Титульний аркуш містить дані, які подають у такій послідовності:

- назва відповідного міністерства, якому підпорядковано навчальний заклад;
- назва вищого навчального закладу;
- назва кафедри;
- спеціальність;
- назва освітньої програми;
- тема роботи;
- статус автора;
- прізвище, ім'я, по батькові магістра (повністю);
- прізвище, ініціали, науковий ступінь (за наявності – вчене звання) наукового керівника;
- прізвище, ініціали, науковий ступінь (за наявності – вчене звання) наукового рецензенту;
- місто, рік.

На титульному аркуші випускної кваліфікаційної роботи містяться позначки про допуск до офіційного захисту за підписом завідувача кафедри на основі протоколу засідання кафедри (див. додаток В).

3.2 Зміст

Зміст розташовується на наступній за титульним аркушем сторінці та повинен відображати конкретний поетапний план реалізації роботи, її структуру.

У змісті послідовно вказуються назви всіх структурних елементів роботи, що мають бути логічно пов'язані між собою. Структура змісту повинна переконливо доводити, що подане дослідження добре продумане та здійснено з урахуванням сучасних тенденцій в конкретній галузі науки і відповідає вимогам нової національної професійної програми з фізичної терапії.

Назви розділів і підрозділів мають бути короткими і зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з назвою дипломної роботи, але не повторювати її.

Назви всіх структурних елементів роботи подаються у змісті із зазначенням номерів їх початкових сторінок у тексті та повинні точно відповідати їх назві в тексті роботи.

До змісту включають структурні елементи роботи у такому порядку:

- перелік умовних позначень (за необхідності);
- вступ;
- послідовно наведені назви всіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності)

Форма та приклад оформлення змісту кваліфікаційної роботи наведено у додатку Г.

3.3 Перелік умовних позначень

Перелік умовних позначень складають, якщо в роботі застосовано специфічну термінологію, використано маловідомі скорочення, символи й позначення, а також за умови повторення термінів у тексті більше трьох разів.

Перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів подається за необхідності у вигляді окремого списку (перед вступом). Додатково їхнє пояснення наводиться у тексті при першому згадуванні.

Окремий список друкується двома стовпчиками:

- ліворуч в алфавітному порядку – умовні позначення, символи, одиниці скорочення або терміни (спочатку україномовні, потім англійськомовні);
- праворуч – їх детальне розшифрування (див. додаток Д).

Скорочення, символи, позначення..., які повторюються не більше 2-х разів, до переліку не вносяться.

3.4 Основна частина

Основна частина має містити:

- вступ;
- розділи (змістова частина роботи);
- висновки.

3.4.1 Вступ

Вступ знайомить з питаннями, яким присвячена робота. У вступі стисло розкривається сутність і значущість наукової проблеми (задачі) та дається оцінка сучасного стану вивченості теми, що досліджується. З посиланням на джерела, обґрунтовується необхідність проведення дослідження.

У вступі подається загальна характеристика роботи, а саме:

- актуальність теми;
- об'єкт і предмет дослідження;
- мета і завдання дослідження;
- теоретична значимість роботи;
- практична значимість роботи.

Актуальність – обов'язкова вимога до будь-якого наукового дослідження. Вміння правильно оцінити тему з точки зору її своєчасності, теоретичної і практичної значимості та обґрунтувати сутність проблемної ситуації характеризує наукову ерудицію і підготовку автора роботи.

Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями визначити наукову проблему, сформулювати її суть та вказати відомі і ще не розроблені аспекти предмету дослідження.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обрано для вивчення, тобто, це те, на що спрямована пізнавальна діяльність дослідника.

Предмет дослідження – може бути аспектом розгляду, дає уявлення про те, як розглядається об'єкт, які нові відношення, властивості, аспекти і функції об'єкта розкриває це дослідження.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага науковця, оскільки предмет дослідження визначає тему (назву) роботи.

Наприклад:

1). **Об'єкт дослідження:** процес фізичної терапії осіб з спричиненими травматичною хворобою головного мозку функціональними та когнітивними розладами.

Предмет дослідження: структура та зміст комплексної програми фізичної терапії з використанням імпліцитної форми рухового навчання та аеробного тренування у осіб з травматичною хворобою головного мозку.

2). **Об'єкт дослідження** - процес фізичної терапії хворих з постінсультними геміпарезами, які мають порушення постурального балансу та функції ходьби.

Предмет дослідження - заходи фізичної терапії, спрямовані на покращення постурального балансу та функції ходьби у хворих з постінсультними геміпарезами в залежності від стадії відновлення рухового контролю.

3). **Об'єкт дослідження:** процес фізичної терапії осіб з вертеброгенною патологією.

Предмет дослідження: структура та зміст заходів фізичної терапії хворих з вертеброгенною патологією.

Метою будь-якої наукової праці – є виявлення нових фактів, висновків, рекомендацій, закономірностей або ж уточнення відомих раніш, але недостатньо досліджених. Мета є лаконічним вираженням орієнтиром на те, що буде досягнуто в результаті дослідження.

Мета дослідження практично повторює назву роботи з позначенням кінцевої цільової установки, включає об'єкт дослідження і метод або методику, яка допомогла здобувачеві виконати певне наукове завдання або розв'язати певну проблему. Із формулювання мети має бути зрозуміло що досліджується, для чого досліджується (суспільне значення), яким шляхом досягається результат.

Не слід формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», оскільки ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету (краще: «з'ясування», «визначення», «встановлення» тощо).

Наприклад:

1). **Мета дослідження:** теоретично обґрунтувати та розробити комплексну програму фізичної терапії для покращення функціонального та когнітивного станів осіб з травматичною хворобою головного мозку у пізньому відновлювальному періоді.

2). **Мета дослідження:** визначення та апробація заходів фізичної терапії, спрямованих на відновлення постурального балансу та функції ходьби у хворих з постінсультними геміпарезами.

3). **Мета дослідження:** обґрунтувати і розробити алгоритм заходів фізичної терапії для пацієнтів з вертеброгенною патологією.

Завдання дослідження формулюються відповідно до поставленої мети та повинні деталізувати та розкривати мету.

Зміст завдання формулюють, використовуючи поняття: «виявити», «розглянути», «дослідити», «розкрити», «визначити», «встановити» тощо. Формулювати і конкретизувати завдання слід дуже ретельно, оскільки описання їх вирішення становить зміст підрозділів кожного з розділу роботи магістра.

Наприклад:

1). **Завдання роботи:**

1. Систематизувати та узагальнити вітчизняний та зарубіжний досвід щодо застосування засобів фізичної терапії для осіб з травматичною хворобою головного мозку на пізньому відновлювальному періоді.

2. Дослідити особливості функціонального стану рухової сфери і рівня когнітивних функцій у осіб з травматичною хворобою головного мозку та визначити їх вплив на активність повсякденного життя пацієнтів;

3. Розробити комплексну програму фізичної терапії з використанням імпліцитної форми рухового навчання та аеробного тренування для відновлення рухової та когнітивної сфери у осіб з травматичною хворобою головного мозку;

4. Визначити ефективність впливу засобів, що входять до комплексної програми фізичної терапії, на покращення рухових і когнітивних функцій та активність повсякденного життя осіб з травматичною хворобою головного мозку.

2). Завдання роботи:

1. Узагальнити й систематизувати сучасні науково-методичні знання з проблематики інсульту й ролі фізичної терапії при даній патології;

2. Визначити особливості порушення постурального балансу та функції ходьби у хворих з постінсультними геміпарезами;

3. Визначити особливості тренування постурального балансу в статичі та динаміці спрямовану на відновлення навички ходьби для хворих з постінсультними геміпарезами та дослідити її ефективність.

3). Завдання роботи:

1. Систематизувати та узагальнити сучасні науково-методичні знання і результати практичного вітчизняного та закордонного досвіду у питаннях застосування заходів фізичної терапії для хворих з вертеброгенними патологіями;

2. Обґрунтувати та розробити комплексну програму заходів фізичної терапії для хворих з вертеброгенною патологією;

3. Оцінити ефективність розробленого алгоритму заходів фізичної терапії на стан осіб з даною патологією.

Теоретична значимість роботи включає в себе наукове обґрунтування та розробку при виконанні роботи наукових положень і теоретичних висновків щодо окремих складових алгоритму, що застосовуються у фізичній терапії при різних патологіях, які мають певні особливості й характеристики, що відрізняють їх від таких у попередніх (інших) дослідженнях.

Теоретична значимість роботи може полягати як у зміні, так і в розширенні й доповненні кола відомих даних, їхньому уточненні: нові теоретичні положення та результати експерименту, нова постановка або новий метод вирішення відомих проблем або задач, нові або вдосконалені критерії та показники, розробки оригінальних моделей процесів та явищ.

Наприклад:

Теоретична значущість роботи. У процесі дослідження вперше визначено, що незалежно від періоду захворювання у всіх хворих з постінсультними геміпарезами мають місце порушення постурального балансу різного ступеня, що супроводжується зниженням функціональної мобільності, швидкості ходьби й довжини кроку.

Науково обґрунтовано застосування заходів фізичної терапії, спрямованих на відновлення постурального балансу та функції ходьби хворих з постінсультними геміпарезами, що враховують їх функціональну мобільність і рівень залежності від допомоги при ходьбі.

Практична значимість роботи - надаються відомості про практичне застосування результатів досліджень та можливість їх використання у практичній діяльності, зокрема, можливість використання розроблених

алгоритмів заходів фізичної терапії у практичній діяльності певного лікувального закладу.

Наприклад:

Практична значущість роботи. Отримані результати свідчать про доцільність включення заходів спрямованих на відновлення постурального балансу та функції ходьби в комплексну реабілітацію хворих з постінсультними геміпарезами з різною тривалістю захворювання. Рекомендовані методичні прийоми тренування стійкості й відновлення навички ходьби, що підвищують ефективність процесу фізичної терапії.

3.4.2 Розділи кваліфікаційної роботи (змістова частина)

Розділи (змістова частина) кваліфікаційної роботи магістра являє собою науково обґрунтований і систематизований матеріал досліджень, що відповідає поставленим меті і завданням.

Змістова частина (науковий текст) роботи характеризується використанням опублікованих матеріалів, точних відомостей і фактів, логіки викладання, науково обґрунтованих положень, результатів і висновків.

У розділах кваліфікаційної роботи матеріал подається, як правило, в такій послідовності:

РОЗДІЛ 1 НАЗВА (розгляд основних етапів наукової думки за розв'язуваною проблемою, тобто огляд літератури за темою і вибір напрямів досліджень);

РОЗДІЛ 2 МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ (виклад загальних підходів і основних методів досліджень, опис схеми проведення експериментальних досліджень, організації дослідження, загальної характеристики досліджуваних осіб);

РОЗДІЛ 3 РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ (аналіз і узагальнення результатів досліджень).

Розділи можна поділяти на підрозділи й пункти.

ВАЖЛИВО! У кінці Розділу 1 формулюють короткі висновки зі стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів, що дає змогу вивільнити основні висновки від другорядних подробиць.

У першому розділі (теоретичний) висвічується сучасний погляд на проблему фізичної терапії осіб при певних захворюваннях, зокрема ,розглядаються теоретичні та методологічні аспекти проблеми, що досліджується, наводиться аналітичний огляд джерел літератури з предмету наукового дослідження, критично аналізуються різні погляди, здійснюється їхня наукова класифікація, основні фактори впливу на стан і розвиток об'єкта дослідження тощо. Наводиться теоретичне обґрунтування, сутність,

значення, класифікаційні характеристики, історія та тенденції розвитку предмета дослідження. Формують підходи (фактори), вплив яких на об'єкт призведе до переведення його у новий, бажаний якісний стан.

Найважливіше у першому розділі – аналіз та порівняння наукової інформації (даних дослідження, положень тощо), наведеної у джерелах літератури, які безпосередньо стосуються теми роботи.

Текст огляду повинен відповідати наступним вимогам:

- повнота та достовірність інформації;
- логічність структури;
- наявність критичної оцінки;
- ясність і чіткість викладення.

Стисло, висвітлюючи напрацювання дослідників, автор повинен назвати ті питання, що залишились невирішеними і, отже, визначити своє місце у розв'язанні проблеми. Бажано закінчити цей розділ коротким резюме стосовно необхідності проведення досліджень у даній галузі.

Незважаючи на те, що перший розділ є теоретичним, в ньому потрібно (за необхідністю) використовувати ілюстративний матеріал у вигляді таблиць, схем, графіків, діаграм.

ВАЖЛИВО! Цей розділ повинен мати назву. Назва у вигляді «Огляд літератури» не допускається.

У другому розділі (Методи та організація дослідження), як правило:

- обґрунтовують вибір методів досліджень відповідно до Міжнародної класифікації функціонування;
- актуальність і доцільність підбору методів щодо об'єкта, предмета, мети роботи, підходів вирішення завдань доводять завдяки вивченню та аналізу літературних джерел з проблеми дослідження;
- описують загальні методики і основні методи досліджень (експериментальну частину і методику досліджень, відомості про проведені теоретичні і (або) прикладні дослідження, тобто описуються всі власні модифікації, зміни, доповнення до методики інших авторів);
- описують організацію дослідження (клініка, відділення, дитячий заклад тощо) і наводиться загальна характеристика досліджуваних хворих (кількість, вік, стать, вид патології тощо);
- вказують методи статистичної обробки результатів дослідження.

ВАЖЛИВО! Згідно до міжнародних принципів Гельсінської декларації Всесвітньої медичної асоціації, Загальної декларації з біоетики та прав людини ЮНЕСКО (2005), відповідно до Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» щодо етичних норм і правил проведення досліджень з участю людини, всі особи, що беруть участь у

дослідженнях, повинні бути проінформовані про зміст тестів, процедур вимірів і дати свою згоду на проведення тестування та на використання своїх персональних даних у наукових дослідженнях.

У третьому розділі (Результати дослідження та їх обговорення) викладаються результати власних досліджень автора з висвітленням того нового, що подається при розробленні наукових питань. Слід оцінити повноту й достовірність одержаних у кваліфікаційній роботі результатів, порівняти їх із даними аналогічних досліджень інших авторів.

Даний розділ повинен містити характеристику реабілітаційних впливів, алгоритм заходів фізичної терапії, індивідуальні програми фізичної терапії.

В кінці даного розділу оцінюють ефективність розробленого алгоритму заходів фізичної терапії та наводяться конкретні поради щодо практичного використання результатів дослідження (рекомендації, інструкції, програми тощо) та можливість їх використання у практичній діяльності, зокрема, можливість використання розроблених алгоритмів заходів фізичної терапії у практичній діяльності певного лікувального закладу.

Під час обговорення результатів всі отримані дані узагальнюються в таблиці, ілюструються рисунками. Таблиці і рисунки розташовуються після першого згадування в тексті.

3.4.3 Висновки

Висновки мають відповідати її меті, змісту та завданням, поставлених у вступній частині, в них викладають найважливіші наукові та практичні результати, одержані в роботі, вони повинні містити формулювання розв'язаної наукової проблеми (задачі), а також, варто наголосити на окремих важливих здобутих результатах, обґрунтувати їх доцільність.

ВАЖЛИВО! Текст висновків бажано поділяти на пункти, кількість яких повинна бути не меншою, ніж кількість визначених завдань, та вони повинні підсумовувати результати проведених досліджень.

У пункти висновків можуть бути включені узагальнені цифрові дані, одержані автором (проте не слід занадто перевантажувати висновки числовими даними).

Останній пункт висновків доцільно зробити узагальнюючим, він може містити рекомендації щодо можливого використання одержаних результатів.

Висновки не мають містити цілком відому до початку виконання досліджень інформацію (цифрові дані, положення тощо).

Рекомендований обсяг структурних елементів кваліфікаційної роботи магістра наведено у табл. 3.4.3.1.

Таблиця 3.4.3.1 – Обсяг структурних елементів кваліфікаційної роботи магістра

Структурні елементи роботи	Приблизний обсяг, стор.
Титульний аркуш	1
Зміст	1-2
Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за необхідністю)	1
Вступ	2-3
Розділ 1	20-30
Розділ 2 Методи та організація досліджень	5-10
Розділ 3 Результати дослідження та їх обговорення	30-35
Висновки	1-3
Перелік використаних джерел	не менше 6
Додатки	без обмежень
Обсяг роботи Увага!!! без урахування списку використаних джерел та додатків	не менше, ніж 60

3.5 Список використаних джерел

Список використаних джерел – це перелік всіх джерел, які були використані в роботі при викладенні наукових положень і на які є посилання в тексті.

Забороняється включати до списку роботи, на які не посилається автор у тексті, чи дублювати вже наведені роботи.

Бібліографічний опис літератури повинен бути повним, тобто не можна робити пропусків будь-яких елементів, скорочувати назви тощо, оскільки він дає можливість судити про поінформованість автора в межах даної тематики.

Список складається із вітчизняної та зарубіжної наукової літератури, інформаційних ресурсів Інтернету, законодавчих актів, нормативних матеріалів тощо. Слід звертати увагу на те, що серед Інтернет-джерел допускається згадування та опрацювання тільки наукових видань, а не будь-яких Інтернет-ресурсів типу сторінок Вікіпедії, форумів тощо.

До списку бажано не включати підручники, навчальні посібники, інші навчальні та навчально-методичні видання.

ВАЖЛИВО! Дані про джерело в списку не перекладаються українською мовою, а вказуються мовою оригіналу (англійською, російською тощо).

УВАГА! Рекомендований обсяг вивченої літератури при написанні кваліфікаційної роботи магістра **не менше 60 літературних джерел**, з яких:
50% повинні бути джерела з даної проблематики за останні 5-10 років;
30% - іноземні джерела наукової інформації.

3.6 Додатки (за необхідності)

Додатки – допоміжні (додаткові) матеріали, які є необхідними для повноти сприйняття роботи, кращого розуміння отриманих результатів, але переобтяжують її основну частину через свій великий обсяг.

До додатків, при необхідності, може включатися допоміжний матеріал: анкети, таблиці додаткових цифрових даних, інструкції, методики, опис реалізації програм, схеми розроблених програм, інструментарій дослідження, ілюстрації допоміжного характеру (в тому числі описи досліджених випадків), інші дані та матеріали.

Додатки є необов'язковим компонентом роботи і виділяються в разі потреби. Кількість додатків не обмежується, але надмірний їх обсяг також є небажаним.

4 ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

4.1 Загальні вимоги

Робота повинна бути надрукована:

- за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм);
- з використанням текстового редактору Microsoft Word:
  - ✓ шрифт Times New Roman, розмір шрифту – 14 пт;
  - ✓ міжстроковий інтервал – 1,5;
- текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів:
  - ✓ ліве – 30 мм,
  - ✓ верхнє та нижнє – 20 мм,
  - ✓ праве – 15мм;
- абзацний відступ в тексті – 1,25 мм (повинен бути однаковим упродовж усього тексту);
- текст роботи обов'язково вирівнюють *по ширині*.

Основні структурні елементи роботи (ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ) починаються з нової сторінки, їх заголовки розташовуються симетрично до тексту по центру та друкуються напівжирним шрифтом прописними (великими) літерами, не підкреслюючи, без крапки наприкінці.

Заголовки підрозділів та пунктів друкуються маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу, не підкреслюючи, без крапки наприкінці.

Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою, але без крапки наприкінці назви. Розрив слова знаком переносу в заголовках не допускається.

ВАЖЛИВО! Відстань між основами рядків заголовка, а також між двома заголовками приймають такою, як у тексті.

Відстань між заголовком і подальшим або попереднім текстом має бути не менше ніж 2 міжрядкових інтервали.

Заголовок підрозділу, пункту та підпункту не може бути останнім рядком на сторінці. Заголовок обов'язково повинен бути «закритим» знизу не менше, ніж 2 строками тексту.

Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

У роботі не бажано вживати іншомовних слів і термінів за наявності рівнозначних слів і термінів мови, якою подано робота (див. додаток Е).

4.2 Нумерація

Сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами без знаку №, додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту роботи, охоплюючи додатки.

Нумерація сторінок роботи починається з титульного аркуша (перша сторінка роботи).

На титульному аркуші номер сторінки не проставляють.

На всіх сторінках, крім титульного аркуша, номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки наприкінці.

Такі структурні частини, як ЗМІСТ, ВСТУП, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТОК порядкового номера не мають.

Нумерація розділів, підрозділів, пунктів подається арабськими цифрами (1,2,3...) без знаку №.

Номер розділу ставлять після слова “РОЗДІЛ” (наприклад: РОЗДІЛ 3), після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу по центру (всі літери великі), без крапки наприкінці.

Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, без крапки наприкінці нумерації, наприклад: 1.2 (другий підрозділ першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу без крапки наприкінці назви.

Нумерація пунктів і підпунктів є порядковою в межах відповідних підрозділів чи пунктів без крапки наприкінці нумерації, наприклад: 2.3.5 (п’ятий пункт третього підрозділу другого розділу) (див. додаток Е).

4.3 Рисунки

ВАЖЛИВО! Усі графічні матеріали звіту (діаграми, графіки, схеми, фотографії, рисунки тощо) повинні мати однаковий підпис «Рисунок».

Рисунок розташовують в роботі безпосередньо після тексту, у якому вони зазначаються вперше, або як найближче до нього на наступній сторінці.

Рисунок нумерується арабськими цифрами без знаку № в межах розділу.

Номер рисунку складається з номера розділу й порядкового номера рисунку через крапку, наприклад: Рисунок 3.2 (другий рисунок третього розділу).

ВАЖЛИВО! Назву рисунку друкують з великої літери і розміщують під рисунком посередині рядка, після слова «Рисунок» і його номеру, наприклад: Рисунок 2.1 – Назва рисунка, без крапки наприкінці.

За потреби пояснювальні дані (Примітки) до рисунка подають безпосередньо після графічного матеріалу перед назвою рисунка.

На всі рисунки повинні бути дані посилання в основному тексті, при цьому слово «рисунок» в тексті роботи можна писати скорочено, наприклад, «...відповідно до рис. 1.5», «...як це показано нарис. 1.5», або розміщувати посилання у вигляді виразу у круглих дужках (рис. 1.5).

Рисунки на аркушах формату більшого за А4 розміщують серед додатків у тому порядку, в якому вони зазначаються в тексті (див. додаток Е).

4.4 Таблиці

Таблицю розташовують в роботі безпосередньо після тексту, у якому вони зазначаються вперше, чи на наступній сторінці.

Таблиця нумерується арабськими цифрами без знаку № в межах розділу.

Номер таблиці складається з номера розділу й порядкового номера таблиці через крапку, наприклад: Таблиця 3.2 (друга таблиця третього розділу).

ВАЖЛИВО! Назву таблиці друкують з великої літери і розміщують над таблицею з абзацного відступу, після слова «Таблиця» і її номеру, наприклад: Таблиця 2.1 – Назва таблиці, без крапки наприкінці.

Якщо таблиця не вміщується на одній сторінці, її можна переносити на наступні сторінки. У такому разі назву таблиці зазначають лише над першою частиною таблиці, над іншими частинами таблиці з абзацного відступу друкують «Продовження таблиці__» або «Кінець таблиці__» без повторення її назви, наприклад: Продовження таблиці 3.2, без крапки наприкінці.

За потреби пояснювальні дані (Примітки) до таблиці подають безпосередньо після графічного матеріалу.

На всі таблиці роботи повинні бути дані посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті роботи можна скорочувати, наприклад: «...в табл. 2.4», або розміщувати посилання у вигляді виразу у круглих дужках (табл. 2.4) (див. Додаток Е).

4.5 Примітки

Примітки вміщують у кваліфікаційну роботу за необхідністю пояснення змісту тексту, таблиці або рисунку. Примітки розташовують безпосередньо після тексту, таблиці або рисунку, яких вони стосуються. Одну примітку не нумерують.

ВАЖЛИВО! Слово «Примітка» друкують кеглем 12 через один міжрядковий інтервал з абзацного відступу з великої літери з крапкою в кінці. У тому самому рядку через проміжок з великої літери друкують текст примітки тим самим шрифтом, наприклад,

Примітка. Текст примітки.....

Декілька приміток нумерують послідовно арабськими цифрами з крапкою. Після слова "Примітки" ставлять двокрапку і з нового рядка з абзацу після номера примітки з великої літери подають текст примітки, наприклад,

Примітки:

1. Текст примітки.....
2. Текст примітки.....

4.6 Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

Використовуючи при написанні кваліфікаційної роботи наукові праці інших авторів, необхідно дотримуватися авторських прав шляхом оформлення посилань на використані джерела.

Слід давати посилання на джерело при непрямому цитуванні – переказі, викладі думок інших авторів своїми словами; при огляді загальних тенденцій наукових досліджень; при зазначенні фактичних даних і результатів попередніх досліджень.

Цитати (пряме посилання) зазвичай наводять для підтвердження власних аргументів, як посилання на авторитетне джерело, для критичного аналізу того чи іншого твердження. В інших випадках краще робити непряме цитування.

Неприпустиме посилання на неопубліковані та незавершені праці.

Посилання в тексті роботи на використанні джерела позначаються арабськими цифрами.

Насьогодні, згідно з рекомендаціями МОН України перелік стилів оформлення списку наукових публікацій складається з 11 стилів.

ВАЖЛИВО! Згідно з прийнятим рішенням Вченої Ради НУФВСУ при оформленні посилань в наукових роботах студенти повинні використовувати міжнародний стиль **Ванкувер (Vancouver style)**, який був розроблений Міжнародним комітетом редакторів медичних журналів (ICMJE), що випускає керівні принципи для публікації. <http://www.icmje.org/search/?q=Vancouver+style>

Існує декілька різновидів даного стилю, згідно з рекомендаціями Вченої Ради НУФВСУ **посилання** в тексті роботи на використанні джерела подаються у **квадратних дужках**, наприклад [1], де цифра 1 відповідає порядковому номеру бібліографічного опису у Списку використаних джерел (див. додаток Ж).

Методичні рекомендації з використання та цитування стилю Ванкуверу наукових роботах представлені на сайті бібліотеки НУФВС: https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/vseDocumenti/styl_vankuver_metodychka_nufvsu.pdf

4.7 Список використаних джерел

Перелік всіх джерел, які були використані при написанні роботи, розміщується в кінці роботи перед додатками. Він надає інформацію, необхідну для того, щоб знайти і отримати будь-яке джерело, процитоване в тексті документа. Кожне джерело, процитоване в роботі, має з'явитися у списку використаних джерел. Так само, кожен запису списку використаних джерел має бути згаданим в тексті роботи. Тобто числовий номер списку використаних джерел визначається порядком цитування в тексті роботи.

ВАЖЛИВО! Джерела нумеруються та організовуються в переліку посилань у порядку їх згадування в тексті.

Числовий номер визначається першим посиланням на джерело і використовується для даного документу протягом всієї праці. Наприклад, якщо документ є п'ятим джерелом, наведеним в роботі, він буде називатися (5) на протязі всієї праці.

Кожний запис списку містить повну інформацію про кожне джерело, зазначене в тексті. Є лише один запис для кожного окремого джерела.

Список повинен включати усі джерела: книги, статті, онлайн-матеріали, що представлені в роботі.

Опис книг, друкованих або електронних статей, матеріалів конференцій тощо, здійснюється в певному форматі, якого необхідно дотримуватися.

Основних вимог до опису джерел:

- Кожна область опису відокремлюється крапкою і проміжком в один печатний знак.
- Прізвища авторів виносяться наперед опису документу.
- Якщо джерело має від одного до шести авторів – вказують усіх авторів.
- Якщо авторів більше ніж шість, тоді вказують лише перших шість авторів, потім пишуть та ін. або et al. (для іншомовних видань).

- Прізвища авторів супроводжуються дволітерними ініціалами без пробілів чи крапок між ними, для відокремлення прізвищ авторів використовують кому.
- Якщо необхідно вказати повне ім'я автора, тоді після прізвища ставимо кому. Наприклад, Павличко, ПетроВ.
- Якщо автор має подвійне прізвище – воно пишеться через риску. Наприклад, Гуркалова-Попеску П.
- Якщо не має прізвищ авторів, але є відомості про редакторів, перекладачів тощо – наперед опису виносяться їхні прізвища і після ініціалів через кому вказується редактор або перекладач.
- Іноді замість автора виступає організація – тобто колективний автор, відомості про який також виносяться наперед опису.
- Для видань в електронному форматі застосовується тип носія в квадратних дужках [Інтернет], і наводиться дата цитування.
- Дата цитування наводиться в певному порядку: рік, місяць, число. Наприклад, [цитовано 2018 квіт. 14].
- **ВАЖЛИВО!** Сторінковий інтервал вказується скорочено. Наприклад, с.17-9 замість 17-19, або 127-8, замість 127-128.

Загальні вимоги до опису книг:

- Після назви книги вказують номер видання, якщо це не перше видання.
- При зазначенні декількох місць публікації вказують лише перше. Якщо місцем публікації є відносно невідоме місто, тоді в круглих дужках скорочено наводиться країна або штат. Наприклад, White Plains (NY).
- Обов'язково вказують рік публікації. Якщо його неможливо знайти в документі, тоді використовують рік авторського права, з префіксом с. Наприклад, с2016.

Загальні вимоги до опису журналів:

- Заголовки журналів зазвичай скорочуються, якщо вони не складаються лише з одного слова чи дуже короткі.
- Існує угода про скорочення конкретних назв журналів: <https://guides.lib.berkeley.edu/bioscience-journal-abbreviations>
Vancouver Referencing Guide: Journal Title Abbreviations:
<https://wilkes.libguides.com/c.php?g=191948&p=1266554>
- Журнали українською і російською скорочуються відповідно до ДСТУ **3582:2013** «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила» (наказ Мінекономрозвитку України від 22.08.2013 №1010, чинний від 01.01.2014 р.).
http://csm.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3678%3A-2013-&catid=125%3A2016-10-17-07-47-05&Itemid=89&lang=uk
- Більшість онлайн-статей міститимуть DOI (цифровий об'єктний ідентифікатор), який треба використовувати в своєму посиланні. Якщо

не має DOI, необхідно вказувати тільки URL-адресу. Якщо стаття взята з повнотекстової бази, але не має ні DOI, ні URL-адреси статті, необхідно вказати URL-адресу бази даних.

- В іноземних журналах рік видання може супроводжуватися повною датою або назвою місяця, які вказуються в певному порядку: рік, місяць, число. Наприклад, J Anal Psychol. 2018 Apr

Приклади і докладні схеми опису статей з журналу див. у додатку К.

Методичні рекомендації з використання та цитування **стилю Ванкувер** у наукових роботах представлені на сайті бібліотеки НУФВСУ: https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/vseDocumenti/styl_vancouver_metodychka_nufvsu.pdf

4.8 Додатки

Додатки розміщують після основної частини наукової роботи на наступних її сторінках – у порядку появи посилань у тексті.

Додатки повинні мати спільну з рештою тексту наскрізну нумерацію сторінок.

Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки.

Додаток повинен мати заголовок, який друкують вгорі малими літерами (перша – велика) симетрично до тексту сторінки, без крапки наприкінці.

Над заголовком, але посередині рядка, друкують слово «ДОДАТОК» і відповідну велику літеру.

ВАЖЛИВО! Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад: ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б.

Один додаток позначають як ДОДАТОК А.

За потреби текст додатків можна поділити на розділи, підрозділи, пункти. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 (другий розділ додатка А), Г.3.1 (підрозділ 3.1 додатка Г).

Рисунки, таблиці та формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: Рисунок Б.2 (другий рисунок додатка Б), Таблиця А.1 (перша таблиця додатка А).

Рисунки і таблиці кожного додатка нумерують окремо. Номер рисунка і таблиці додатка складається з позначення додатка та порядкового номера рисунка або таблиці в додатку, відокремлених крапкою. Наприклад, Рисунок В.1 – назва рисунка (перший рисунок додатка В), без крапки наприкінці. Таблиця В.1 – назва таблиці (тобто перша таблиця додатка В).

ДОДАТОК А**Форма оформлення індивідуального плану виконання
кваліфікаційної роботи****ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ
РОБОТИ**

Кафедра _____
(назва)

Тема роботи _____
(назва)

Виконавець _____
(прізвище, ім'я, по батькові студента)

Науковий керівник _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Початок роботи _____ кінець роботи _____

Увага! На наступній сторінці додається календарний план виконання роботи.

ДОДАТОК Б
Форма оформлення календарного плану виконання
кваліфікаційної роботи

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів та завдання роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
Підготовчий етап			
1	Вибір теми та обґрунтування актуальності дослідження; визначення об'єкту та предмету дослідження; визначення мети та постановка завдань дослідження.		
Експериментальний етап			
1	Детальне вивчення інформаційних джерел з теми роботи.		
2	Вибір методів дослідження; складання схеми дослідження.		
3	Проведення експерименту та накопичення даних.		
4	Аналіз та узагальнення результатів дослідження.		
5	Оцінювання ефективності розробленого алгоритму заходів фізичної терапії; формулювання загальних висновків.		
Оформлення роботи			
1	Написання та оформлення роботи згідно зі встановленими вимогами.		
2	Підготовка та публікація тез доповідей наукових чи науково-практичних конференцій або статті.		
2	Написання доповіді до захисту та підготовка презентації.		
Захист роботи			
1	Надання необхідних документів.		
2	Захист роботи	Згідно з графіком навчального процесу та розкладом роботи ЕК	

Виконавець:

(статус студента, прізвище, ініціали)

_____ (підпис)

Науковий керівник:

(науковий ступінь, (за наявності – вчене звання))

_____ (підпис)

ДОДАТОК В

Оформлення титульного аркуша

В.1 Форма оформлення титульного аркуша

ВСІ ПРОПИСНІ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ
УКРАЇНИ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ

ВСІ
ПРОПИСНІ,
Шриффт
напівжирний

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
за спеціальністю: _____
(шифр, назва)
освітньою програмою: « _____ »
(назва)
на тему: «**ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ...** _____ »
(назва теми)

Без крапки !!!

Здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня
_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник: _____
(прізвище, ініціали)
_____
(науковий ступінь, вчене звання)

Рецензент: _____
(прізвище, ініціали)
_____
(науковий ступінь, вчене звання)

Рекомендовано до захисту на засіданні
кафедри (протокол №__ від ____ 20__ р.)
Завідувач кафедри: _____
(прізвище, ініціали)
_____
(науковий ступінь, вчене звання)
_____
(підпис)

Київ - 20__

Коротке тире

В.2 Приклад оформлення титульного аркуша

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ
УКРАЇНИ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра
за спеціальністю: 227 – Фізична терапія, ерготерапія
освітньою програмою: «Фізична терапія, ерготерапія»

на тему: **«ВІДНОВЛЕННЯ ПОСТУРАЛЬНОГО БАЛАНСУ У ХВОРИХ З
ПОСТІНСУЛЬТНИМИ ГЕМПАРЕЗАМИ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ
ТЕРАПІЇ»**

Здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня
Василенко Василь Васильович

Науковий керівник: Лазарева О.Б.
д. фіз. вих., професор
Рецензент: Андреєва О.В.
д. фіз. вих., професор

Рекомендовано до захисту на засіданні кафедри
(протокол № 3 від 23.10.2019 р.)
Завідувач кафедри: Лазарева О.Б.
д. фіз. вих., професор

ДОДАТОК Г

Оформлення змісту

Г.1 Форма оформлення змісту

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 НАЗВА РОЗДІЛУ.....	7
1.1 Назва першого підрозділу.....	7
1.1.1 Назва пункту.....	9
1.1.2 Назва пункту.....	15
1.2 Назва другого підрозділу.....	19
1.2.1 Назва пункту.....	26
1.2.2 Назва пункту.....	35
Висновки до розділу 1.....	37
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	39
2.1 Назва підрозділу.....	39
2.2 Назва підрозділу.....	52
РОЗДІЛ 3 РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ.....	55
3.1 Назва підрозділу.....	55
3.2 Назва підрозділу.....	60
3.3 Назва підрозділу.....	65
ВИСНОВКИ.....	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	76
ДОДАТКИ	82

Г.2 Приклад оформлення змісту

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1 ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ У ХВОРИХ З ПОСТІНСУЛЬНИМИ ГЕМІПАРЕЗАМИ	7
1.1 Характеристика й періоди інсульту, механізми відновлення.....	7
1.2 Рухові порушення у хворих, які перенесли інсульт	9
1.3 Порушення постурального балансу у хворих з постінсультними геміпарезами	10
1.3.1 Механізми підтримки вертикальної пози	11
1.3.2 Варіанти формування порушень постурального балансу	19
1.4 Порушення функції ходьби у хворих з постінсультними геміпарезами..	25
1.4 Відновлення постурального балансу та функції ходьби у хворих з постінсультними геміпарезами.....	29
Висновки до розділу 1.....	36
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИ Й ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	38
2.1 Методи дослідження	38
2.1.1 Добір, вивчення й аналіз спеціальної літератури	38
2.1.2 Медико-біологічні методи дослідження	38
2.1.3 Методи статистичної обробки результатів.....	44
2.2 Організація дослідження	44
РОЗДІЛ 3 РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ	46
3.1 Програма фізичної терапії спрямована на відновлення постурального балансу та функції ходьби у хворих з постінсультними геміпарезами.....	46
3.1.1 Методологія побудови програми фізичної терапії хворих з постінсультними геміпарезами	46
3.1.2 Види використаних засобів фізичної терапії.....	63
3.2 Обговорення результатів дослідження	69
ВИСНОВКИ.....	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	77

ДОДАТОК Д

Приклад оформлення переліку умовних позначень

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

АР – афективні розлади

РР – рухові розлади

ДЕ – дісцикуляторна енцефалопатія

КН – когнітивні порушення

ППБ – порушення постурального балансу

ГПМК – гостре порушення мозкового кровообігу

ГПІ – гострий період інсульту

ПБ – постуральний баланс

РЛДС – регіонарно-локальні дискоординаторні синдроми

СКГ – статокінезіограма

ТВ – терапевтичні вправи

ЦТ – центр тиску

ЦІ – церебральний інсульт

CMSA – Chedoke McMaster Stroke Assessment

FIM – Functional Independence Measure

ДОДАТОК Е

Приклади оформлення кваліфікаційної роботи магістра

Е.1 Приклад оформлення заголовків основних структурних елементів, абзацних відступів на сторінці та відстань між заголовком і подальшим текстом

Актуальність теми. На сьогодні основною соціально-медичною проблемою в світі є гостре порушення мозкового кровообігу (ГПМК). Щороку інсульт переносять 17,3 млн. людей - це на 68% більше, ніж у 1990 р., та близько 6 млн. людей щороку вмирають, що становить.....

Абзацний відступ – 1,25 мм

ВИСНОВКИ

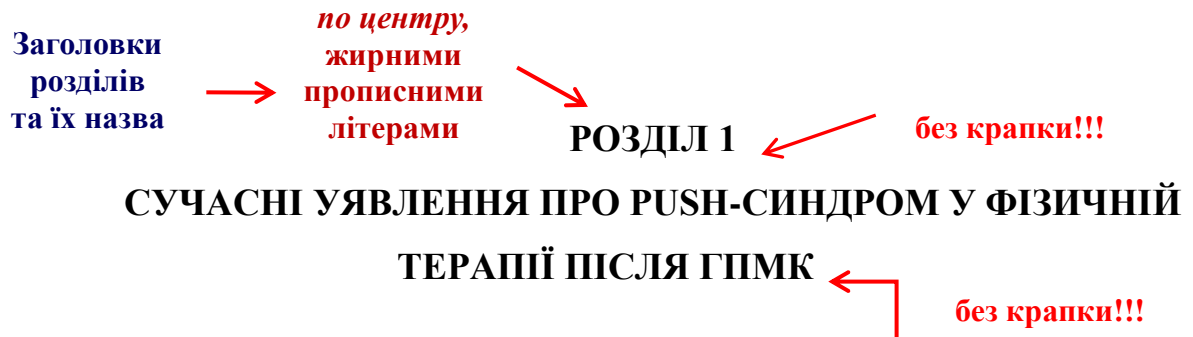
¶

} 2 міжрядкових інтервали

Теоретичний аналіз доступних даних і результати власних досліджень дозволяють зробити наступні висновки:

1. Вивчення даних науково-методичної літератури дозволяє відзначити стійку тенденцію до збільшення частоти випадків гострого порушення мозкового кровообігу за ішемічним та геморагічним типом, що призводить до ряду постуральних розладів. Одні з таких розладів.....

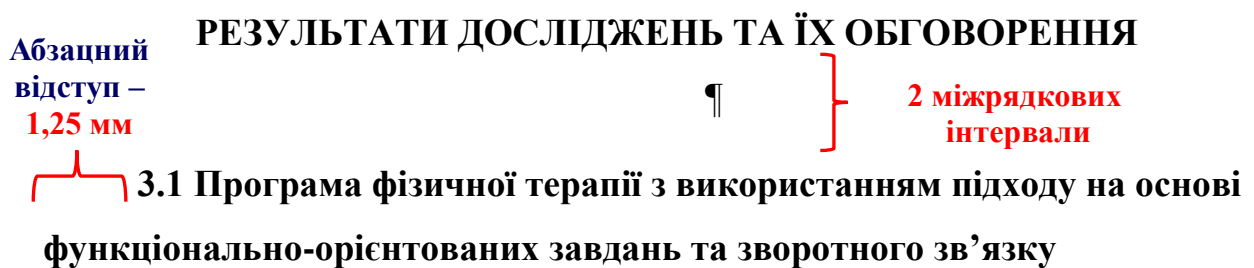
Е.2 Приклад оформлення заголовків розділів, їх назви, абзацних відступів на сторінці та відстань між заголовком і подальшим текстом

1.1 Гостре порушення мозкового кровообігу, види та наслідки

Гострі порушення мозкового кровообігу залишаються найважливішою медико-соціальною проблемою у всіх економічно розвинутих країнах світу, займають перше місце серед захворюваності, смертності та інвалідизації у.....

РОЗДІЛ 3

На основі даних аналізу наукових літературних джерел, результатів останніх досліджень та даних, отриманих в результаті власних спостережень...

Е.3 Приклад оформлення заголовків підрозділів, їх назви, абзацних відступів на сторінці та відстань між заголовком і подальшим текстом

Заголовки
підрозділів
та їх назва

РОЗДІЛ 1

↓
**жирними
маленькими літерами**
(крім першої великої)
з абзацного відступу

**СУЧАСНІ УЯВЛЕННЯ ПРО PUSH-СИНДРОМ У ФІЗИЧНІЙ
ТЕРАПІЇ ПІСЛЯ ГПМК**

1.1 Гостре порушення мозкового кровообігу, види та наслідки

¶

} 2 міжрядкових
інтервали

¶

} 2 міжрядкових
інтервали

Гострі порушення мозкового кровообігу залишаються найважливішою медико-соціальною проблемою у всіх економічно розвинутих країнах світу, займають перше місце серед захворюваності, смертності та інвалідизації у.....

РОЗДІЛ 3

Абзацний
відступ –
1,25 мм

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

без крапки!!!

3.1 Програма фізичної терапії з використанням підходу на основі функціонально-орієнтованих завдань та зворотного зв'язку ← без крапки!!!

На основі даних аналізу наукових літературних джерел, результатів останніх досліджень та даних, отриманих в результаті власних спостережень...

Е.4 Приклад оформлення відстані між заголовком і подальшим або попереднім текстом

РОЗДІЛ 1 СУЧАСНІ УЯВЛЕННЯ ПРО PUSH-СИНДРОМ У ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ ПІСЛЯ ГПМК

1.1 Гостре порушення мозкового кровообігу, види та наслідки

Гострі порушення мозкового кровообігу залишаються найважливішою медико-соціальною проблемою у всіх економічно розвинутих країнах світу, займають перше місце серед захворюваності, смертності та інвалідизації у.....

Відстань між
підрозділами

} 2 міжрядкових
інтервали

1.2 Сучасні уявлення про push-синдром

У 1985 році Девіс [16] вперше описала незвичну поведінку деяких пацієнтів з інсультом. Сидячи або стоячи, вони використовують свої неуражені кінцівки, щоб відштовхнутись від здорової сторони, що.....

¶ Відстань між
підрозділом та пунктом

} 2 міжрядкових
інтервали

1.2.1 Структура мозку, яка пошкоджена у пацієнтів з push-синдромом

Виникнення push-синдрому може бути після ураження правої або лівої півкулі. Девіс [16] припустила, що відштовхування може бути пов'язане з просторовим ігноруванням (неглект), що виникає.....

Е.5 Приклад оформлення заголовків пунктів, їх назви

1.2 Сучасні уявлення про push-синдром

У 1985 році Девіс [16] вперше описала незвичну поведінку деяких пацієнтів з інсультом. Сидячи або стоячи, вони використовують свої неуражені кінцівки, щоб відштовхнутись від здорової сторони, що.....

Заголовки
пунктів та їх назва

жирними маленькими літерами
(крім першої великої) з абзацного відступу

1.2.1 Структура мозку, яка пошкоджена у пацієнтів з push-синдромом

Виникнення push-синдрому може бути після ураження правої або лівої півкулі. Девіс [16] припустила, що відштовхування може бути пов'язане з просторовим ігноруванням (неглект), що виникає.....

1.2.2 Механізм виникнення push-синдрому

без крапки!!!

← без крапки!!!

Було досліджено механізм, що призводить до відштовхування в уражену сторону. [25] Автори вивчали здатність пацієнтів із push-синдромом, визначати вертикальне положення. Було.....

Е.6 Приклад посилання на рисунок у тексті

.....Оскільки, досліджені величини є складовими функціонального стану травмованої нижньої кінцівки, то показники... інтерес. Динаміка змін показників дефіциту функціонального стану травмованої кінцівки представлена. Динаміка змін показників дефіциту функціонального стану травмованої кінцівки представлена на рис. 3.5, 3.6. ← **Посилання на рисунок**

Е.7 Приклад оформлення графічного матеріалу

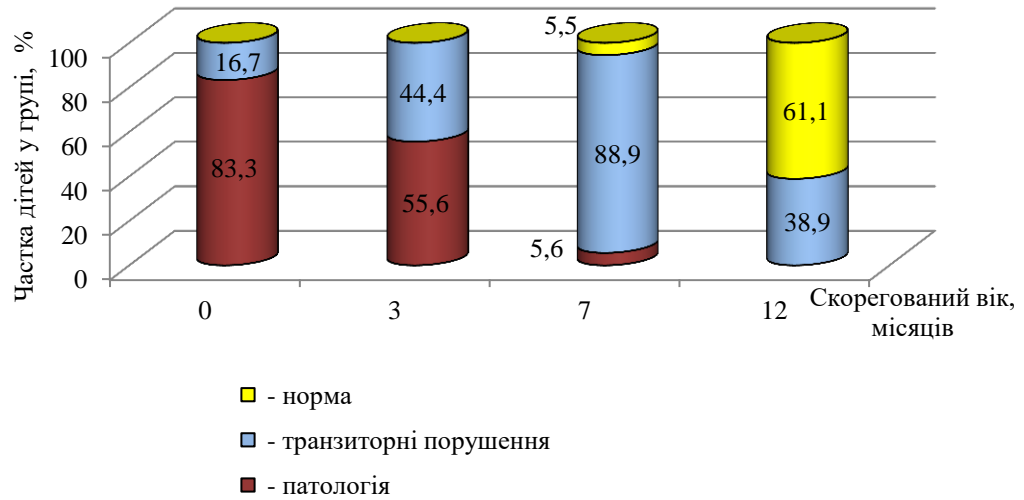

Рисунок 3.1 – Динаміка рівня розвитку у дітей з II ступенем недоношеності за шкалою INFANIB на етапах дослідження

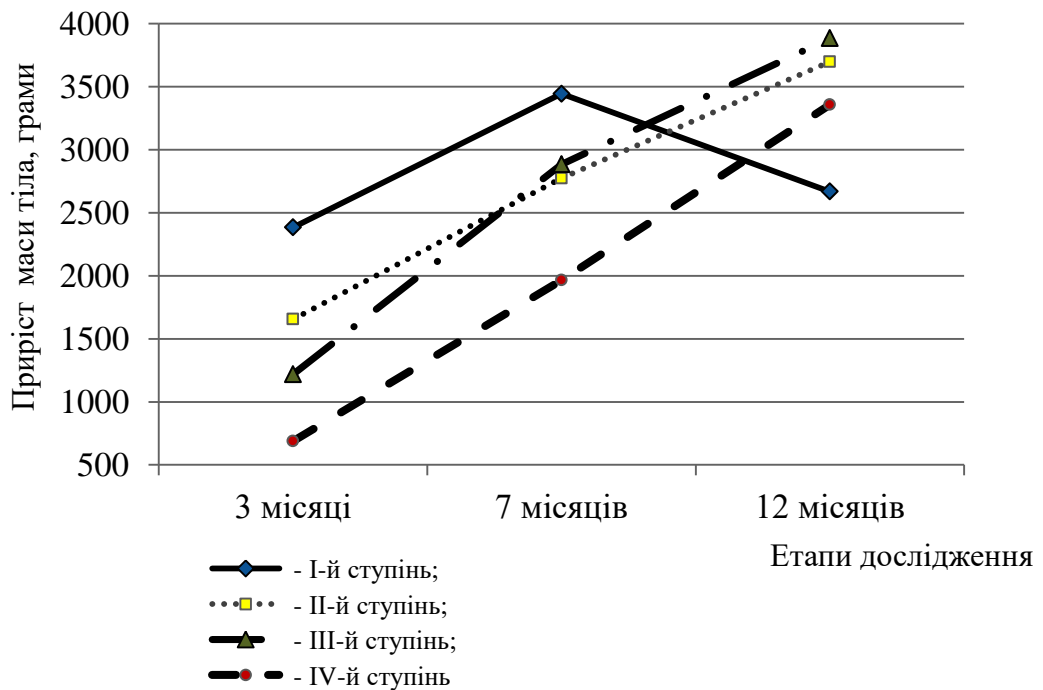

Рисунок 3.1 – Динаміка абсолютного приросту маси тіла в групах дітей з різним ступенем недоношеності

Рисунок 3.1 – Формування симетричної пози сидячі у візку

посередині
рядка
без крапки!!!

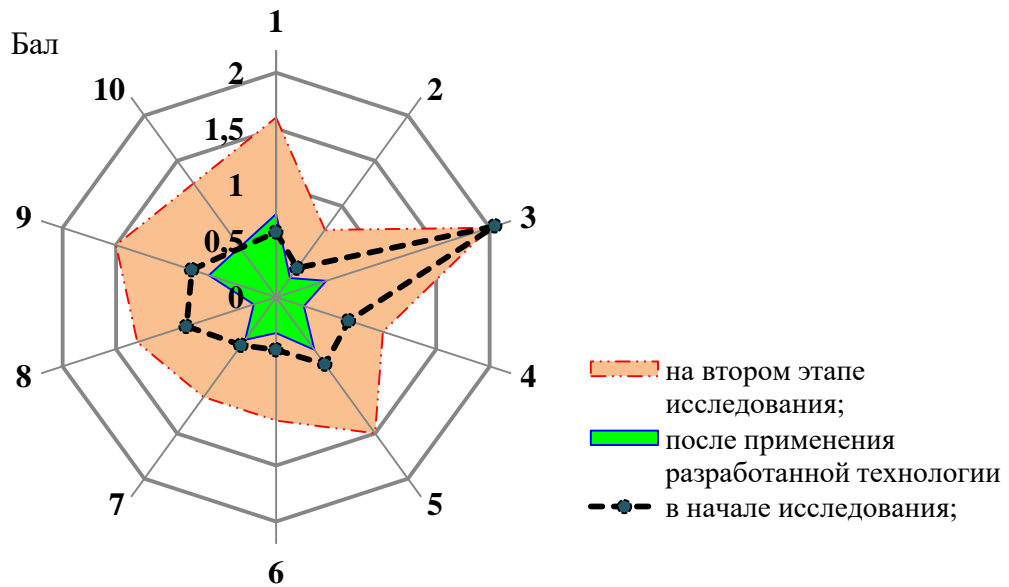

Рисунок 3.1 – Динамика показників анкетування у спортсменів (n=19) за шкалою оцінки ступеню порушення життєдіяльності Oswestry Low Back Pain Disability Questionnaire

Е.8 Приклад посилання на таблицю у тексті

...Після підрахунку та нормалізації показників опитувальника - Шкали оцінки результатів пошкоджень і захворювань колінного суглоба –KOOS нами були отримані.... «Якість життя» - $62,3 \pm 16,6$; «Підсумковий індекс» - $65,8 \pm 11$ (табл. 3.7).

Посилання на таблицю

Е.9 Приклад оформлення графічного матеріалу

Абзацний відступ –

1,25 мм

Таблиця 3.1 – Середньостатистичні показники оцінки моторики за шкалою INFANIB у дітей I ступеня недоношеності (3 місяці скорегованого віку, n=23)

Без крапки

Досліджувані показники	$\bar{x}$	S	Me	25 %	75 %	V %
Тест № 1, бали	4,1*	1,01	5,0	3,0	5,0	24,6
Тест № 2, бали	4,0**	1,02	3,0	3,0	5,0	25,5
Тест № 3, бали	4,0*	1,02	3,0	3,0	5,0	25,5
Тест № 4, бали	3,7	0,97	3,0	3,0	5,0	26,2
Тест № 5, бали	4,5**	0,90	5,0	3,0	5,0	20,0
Тест № 6, бали	4,7*	0,69	5,0	5,0	5,0	14,7
Тест № 7, бали	3,1*	2,04	5,0	1,0	5,0	65,8
Тест № 8, бали	3,3*	2,03	5,0	1,0	5,0	61,5
Тест № 9, бали	3,3*	2,03	5,0	1,0	5,0	61,5
Тест № 10, бали	3,5	0,90	3,0	3,0	5,0	25,7
Тест № 13, бали	4,0	1,02	3,0	3,0	5,0	25,5
Тест № 14, бали	5,0	0,00	5,0	5,0	5,0	0,0
Тест № 15, бали	3,0	0,00	3,0	3,0	3,0	0,0
Тест № 18, бали	3,3	0,69	3,0	3,0	3,0	20,9
Загальний бал	53,3**	6,02	54,0	48,0	56,0	11,3

Примітка. * – різниця між показником статистично значуща порівняно з показником на попередньому етапі обстеження на рівні $p < 0,05$; ** – $p < 0,01$.

Розмір шрифт 12 пт

Крапка

ДОДАТОК Ж

Ванкувер стиль

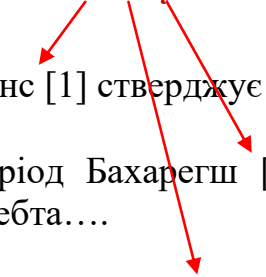
Приклади оформлення посилань в наукових роботах

Ж.1 Прізвище автора вказано всередині рядка

Якщо прізвище автора цитованої праці вказано в парафразі чи цитаті всередині рядка, позначення цитування ставиться одразу **після прізвища**, при цьому **ініціали авторів** (ІБ– скорочено від ім'я по батькові) **не вказуються**.

Наприклад:

Після прізвища,
ІБ не вказуються

У своєму дослідженні, Джонс [1] стверджує ...

Особливу увагу в цей період Бахарегш [20] рекомендує приділяти масажу сегментарного відділу хребта....

За даними, отриманими Vanderpump та ін. [35] поширеність гіпотиреозу становить....

Ж.2 Прізвище автора не вказано всередині рядка

Якщо прізвище автора цитованої праці не вказано в парафразі чи цитаті всередині рядка, позначення цитування ставиться **наприкінці** цитованого тексту **після розділових знаків**.

Наприклад:

... Основним завданням даного масажу є підготовка нервово-м'язового апарату, дихальної та серцево-судинної систем до майбутніх навантажень і попередження повторних травм опорно-рухового апарату. [2]

Після крапки

Ж.3 Цитування кількох джерел одночасно

При цитуванні кількох джерел одночасно, необхідно перерахувати **кожен номер** в дужках, **через кому або тире**. У посиланні **не повинно бути пробілів** між комами.

Наприклад:

У повсякденній діяльності травми нижніх кінцівок становлять до 40% від загального числа травм, а в професійному спорті це число коливається від 50 до 70%. [4,15-17] Найбільш травмованим сегментом у...

 Без пробілів

ДОДАТОК К

Ванкувер стиль

Приклади і докладні схеми опису статей з журналу

К.1 Докладна схема і приклади опису статей з журналу: 1-6 авторів

1-6 авторів: Загальна схема

Кількість авторів	Приклади:
один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лазарева ОБ. Оцінювання рівня реабілітаційного потенціалу хворих із вертеброгенною патологією. Теорія і методика фіз. виховання і спорту. 2014;(1):47-50. 2. Iwamoto J. A role of exercise and sports in the prevention of osteoporosis. Clin Calcium. 2017;27(1):17-23.
два автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вітомський В, Лазарева О. Показники біогеометричного профілю постави та якості життя у дітей з функціонально єдиним шлуночком серця. Фіз. виховання, спорт і культура здоров'я у сучас. сусп-ві. 2015;4(55):156-60. 2. Spoto MM, Dixon G. An integrated approach to the examination and treatment of a patient with chronic low back pain. Physiother Theory Pract. 2015;31(1):67-75.
три автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Баннікова Р, Калінкін К, Магнушевський Ю. Проблемні питання фізичної реабілітації осіб з наслідками травматичного ураження мозку. Теорія і методика фіз. виховання і спорту. 2016;(1):23-9. 2. Karayannis NV, Jull GA, Hodges PW. Movement-based subgrouping in low back pain: synergy and divergence in approaches. Physiotherapy. 2016;102(2):159-69.

чотири автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Баннікова Р, Кормільцев В, Брушко В, Балаж М. Фактори, що визначають спрямованість процесу фізичної реабілітації чоловіків з остеохондрозом поперекового відділу хребта в стадії ремісії. Слобожан. наук.-спорт. вісн. 2019;1(69):43-7. 2. Karayannis NV, Jull GA, Nicholas MK, Hodges PW. Psychological features and their relationship to movement-based subgroups in people living with low back pain. Arch Phys Med Rehabil. 2018;99(1):121-8.
п'ять авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Федоренко С, Балаж М, Вітомський В, Лазарева О, Вітомська М. Кооперація держави та приватного сектору як шлях до розбудови сучасної системи фізичної терапії в Україні. Теорія і методика фіз. виховання і спорту. 2019;(2): 80-5. 2. Lazareva O, Aravitska M, Andrieieva O, GalanY, DotsyukL. Dynamics of physical activity status in patients with grade I-III obesity in response to a physical rehabilitation program. J Phys Educ Sport. 2017;17(3):1960-5.
шість авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Болтрукевич СИ, Кочергин ВВ, Яворек К, Лэмбоцки МГ, Аносов ВС, Мармыш АГ. Биомеханические методы контроля коррекции и реабилитации ортопедических заболеваний стопы. Особенности формирования плоскостопия у детей. Новости хирургии. 2007;15(4):54-69. 2. Vitomskiy V, Kormiltsev V, Hruzevych I, Salnykova S, Shevchuk Y, Yakusheva Y. Features of the physical development of children with functionally single heart ventricle as a basis of the physical rehabilitation technology after a hemodynamic correction. J Phys Educ Sport. 2018;18(Suppl1):421-4.
Примітки	
журнал не має тому	<ol style="list-style-type: none"> 1. Лазарева ОБ. Оцінювання рівня реабілітаційного потенціалу хворих із вертеброгенною патологією. Теорія і методика фіз. виховання і спорту. 2014;(1):47-50.
том 3 додатком	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vitomskiy V, Kormiltsev V, Hruzevych I, Salnykova S, Shevchuk Y, YakushevaY. Features of the physical development of children with functionally single heart ventricle as a basis of the physical rehabilitation technology after a hemodynamic correction. J Phys Educ Sport. 2018;18(Suppl1):421-4.

К.2 Докладна схема і приклади опису статей з журналу: 7 та більше авторів

7 та більше авторів: Загальна схема

ШБ
Шість осіб

Кома,
пробіл

ін./et al.

Прізвище автора ІБ, та ін. Назва статті. Назва журналу. Рік видання; Том видання (номер випуску): сторінковий інтервал.

Кількість авторів	Приклад
Сім та більше авторів	1. Лисенко ОМ, Горенко ЗА, Ковельська АВ, Тайболіна ЛО, Очеретько БЄ, Федорчук СВ, та ін. Критерії оцінки функціонального потенціалу спортсменів з різним стажем спортивної підготовки. Вісн. Черкас. ун-ту. 2017;(1):56-65. 2. Syvash I, Balazh M, Yurchenko O, Shcherbashyn Y, Khurtyk D, Kormiltsev V, et al. Formation of sports specialization as the "group exercises" during the working with young athletes in the rhythmic gymnastics. J Phys Educ Sport. 2019;19(Suppl2):287-2.

Методичні рекомендації з використання та цитування **стилю Ванкувер** у наукових роботах представлені на сайті бібліотеки НУФВСУ: https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/vseDocumenti/styl_vancouver_metodychka_nufvsu.pdf